

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/252/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1720200123
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1720200123.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a Mgr. Aleny Čakváriovej vo veci starostlivosti súdu o W. J., nar. XX.XX.XXXX a maloleté dieťa K. J., nar. XX.XX.XXXX, zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky X. D., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX/X, XXX XX J., zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, so sídlom Moyzesova 2, 902 01 Pezinok, deti rodičov: matky - W. J., rod. I., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt XXX XX J. (bydlisko neznáme), a otec -P. Q. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. 4, XXX XX V., t.č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou 72, 918 65 Hrnčiarovce nad Parnou, zastúpený JUDr. Petrom Belicom, advokátom, so sídlom M. R. Štefánika 36, 036 01 Martin, za účasti Okresnej prokuratúry Pezinok, so sídlom Šenkvičná cesta 5, 902 01 Pezinok, v konaní o návrhu Okresnej prokuratúry Pezinok na pozbavenie rodičov rodičovských práv, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Pezinok, č.k. 5P/11/2020-275, zo dňa 17.03.2021 takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e vo výrokoch I., II., III., IV., V. a VI., rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k W. J., nar. XX.XX.XXXX, ktorými bol k menovanej otec pozbavený rodičovských práv, zrušená náhradná osobná starostlivosť, ustanovený poručník a tomuto bola určená povinnosť podávať súdu správu o výkone funkcie poručníka, matke a otcovi určená povinnosť platiť výživné k rukám poručníka, a konanie v týchto častiach z a s t a v u j e.

II. Vo zvyšnej napadnutej časti týkajúcej sa maloletej K. J., nar. XX.XX.XXXX, rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Pezinok, rozsudkom, č.k. 12P/119/2019-111, zo dňa 17.03.2021, vo výroku I. pozbavil matku W. J., nar. XX.XX.XXXX, a otca P. Q. J., nar. XX.XX.XXXX, rodičovských práv k maloletým deťom W. J., nar. XX.XX.XXXX a K. J., nar. XX.XX.XXXX, II. zrušil náhradnú osobnú starostlivosť X. D., do ktorej boli maloleté deti W. J., nar. XX.XX.XXXX a K. J., nar. XX.XX.XXXX zverené uznesením Okresného súdu Pezinok č.k. 12P/418/2016-108 zo dňa 28.11.2017, III. ustanovil maloletým deťom W. J., nar. XX.XX.XXXX a K. J., nar. XX.XX.XXXX, poručníka X. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX/X, J., ktorá je oprávnená a povinná sa o maloleté deti osobne starať, zabezpečovať ich výchovu, zastupovať ich a spravovať ich majetok. Rozhodnutie poručníka, týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu, IV. uložil povinnosť poručníkovi dvakrát ročne podať súdu správu o výkone funkcie poručníka, o nakladaní s majetkom maloletých detí a o maloletých deťoch, vždy k 30.06. a k 31.12. príslušného kalendárneho roka, V. matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej W. a maloletej K. vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepĺnoleté dieťa podľa

osobitného zákona - platného Zákona o životnom minime, na každé maloleté dieťa, od právoplatnosti rozsudku, k rukám poručníka vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, VI. otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej W. a maloletej K. vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa osobitného zákona, platného Zákona o životnom minime, na každé maloleté dieťa, od právoplatnosti rozsudku, k rukám poručníka vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, VII. o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 43 ods. 1, § 38 ods. 1, 4, § 39 ods. 2, 3, 4, § 56 ods. 1, 2, § 57 ods. 1, 4, § 58, § 62 ods. 2, 3, 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, a skutkovo tým, že po vykonanom dokazovaní obsahom spisu a pripojených listín, výsluchom účastníkov konania, zisteným názorom maloletých detí, stanoviskom kolízneho opatrovníka a obsahom spisov Okresného súdu Pezinok, sp.zn. 12P/418/2016, 5P/34/2019, rozsudkom sp.zn. 1T/29/2016, dospel k záveru o dôvodnosti návrhu Okresnej prokuratúry Pezinok na pozbavenie výkonu rodičovských práv v celom rozsahu u oboch rodičov. Daný záver chráni najmä záujem maloletých detí a to vzhľadom na výkon rodičovských práv a povinností rodičov k maloletým deťom v minulosti, ktorí maloleté deti týrali, zanedbávali a celkove s nimi zle zaobchádzali. Konštatoval, že rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 22.06.2016, sp.zn. 1T/29/2016, boli rodičia odsúdení za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby (maloletých), pretože od roku 2007 do 24.03.2013 v meste Pezinok, v rodinnom dome na adrese D. 8, J., a na iných miestach v okrese Pezinok, v rôznych prenajatých bytoch spôsobovali utrpenie maloletým, tak, že ich opakovane bájali remeňom, paličou a varechou na rukách, sedacích svaloch a chrbte, hasili na ich tele cigarety, trhali im vlasy, nechávali ich hodiny kľačať na kolenách, vulgárne im nadávali a vyhrážali sa im, odopierali im spánok hlukom, zatvárali ich po tme, otec dňa 04.03.2012 hodil drevenú paličku do oka maloletej K., čím jej spôsobil amaurózu (slepotu) ľavého oka. Rodičia spáchanie skutku priznali, bol im uložený súhrnný trestu odňatia slobody, otcovi vo výmere 9 rokov a 6 mesiacov a matke 3 roky. Uviedol, že maloleté deti boli rodičom odobraté uznesením Okresného súdu Pezinok, č.k. 9P/76/2013-9, zo dňa 23.05.2013, o nariadení predbežného opatrenia, dňa 24.05.2013 umiestnené v Detskom domove Harmónia v Modre, na základe rozsudku Okresného súdu Pezinok, č.k. 9P/76/2013-60, zo dňa 17.07.2014, bola nariadená ústavná starostlivosť. Do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, v ktorej sa nachádzajú doposiaľ, boli zverené uznesením Okresného súdu Pezinok, č.k. 12P/418/2016-108, zo dňa 28.11.2017, právoplatným a vykonateľným dňa 03.01.2018 (rodičom bola uložená povinnosť platiť výživné na každé z detí 30% zo sumy životného minima k rukám starej matky). Za preukázané mal, že stará matka sa o maloleté deti riadne stará, má vytvorené vhodné podmienky pre ich zdravý fyzický, psychický a sociálny vývin, maloleté deti sa opakovane vyjadrili, že si aj naďalej želajú u nej zostať. Zistil, že matka o maloleté deti dlhodobo, ani po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody (jej pobyt nie je známy) neprejavuje žiaden záujem, otec z výkonu trestu odňatia slobody posielal deťom k sviatkom pohľadnice. Zohľadnil aj závery znaleckých posudkov vykonaných v konaní sp.zn. 1T/29/2016, z ktorých vyplýva, že obe maloleté majú k svojim rodičom negatívny vzťah a odmietavý postoj, u oboch sú v ich prežívaní, osobnosti, komunikácii a správaní prítomné znaky poukazujúce na ich dlhodobé vystavenie zanedbávaniu, násilnému zaobchádzaniu a psychickej traumatizácii. Konštatoval, že správanie rodičov k maloletým nevedlo len k ich odsúdeniu, ale predovšetkým k vzniku traumy u oboch detí, s pretrvávajúcimi následkami na ich fyzickom a psychickom zdravotnom stave.

3. Zohľadnil, že v prebiehajúcom konaní o návrhu otca na úpravu styku s maloletými a na určenie informačnej povinnosti, vedenom pod sp.zn. 5P/34/2019, obe uviedli, že otca navštevovať nechcú a nesúhlasia, aby bol vôbec informovaný o ich zdravotnom stave, školských výsledkoch a mal ich fotografie, majú z neho strach pre jeho agresivitu nielen voči nim, ale aj matke, že sa nikdy ako otec nesprával a preto ho za otca ani nepovažujú. Poukázal aj na aktuálne zistený názor maloletých detí, ktoré si želajú ostať v starostlivosti starej matky, s rodičmi sa nechcú stretávať, ani nijako kontaktovať, nemajú k nim žiaden vzťah a stále prevládajú nepekné spomienky. Názor maloletých detí vzal do úvahy a v tomto prípade ho považoval za jeden z rozhodujúcich faktorov. Dôvodil, že vzhľadom na týranie maloletých detí a celkovú traumu vplyvom agresívneho správania sa rodičov v minulosti, na ktorých boli maloleté deti odkázané a ktorú doposiaľ vnímajú, je takéto rozhodnutie súdu potrebné vnímať ako ich ochranu pred akýmkoľvek vplyvom rodičov, ktoré maloleté deti doposiaľ vnímajú s ťažkosťami a negatívne. Vychádzal z výsluchu otca vykonaného prostredníctvom dožiadaného súdu, ktorý sa v celosti pridržiaval právnej a skutkovej argumentácie jeho právneho zástupcu, tvrdiac, že maloleté deti sú ovplyvnené starou matkou a vzhľadom na to, že boli v čase spáchania skutku ešte malé, traumatizované nie sú a budú vedieť na prežitie v dôsledku jeho skutku zabudnúť. Návrh otca na doplnenie dokazovania opakovaním jeho výsluchu pred konajúcim súdom zamietol, keď za postačujúci považoval jeho výsluch

dožiadaným súdom. Rovnako zamietol aj návrh otca na nariadenie znaleckého dokazovania za účelom preukázania pravdivosti a autenticity názoru maloletých detí. Nemal pochybnosti o skutočnom postoji maloletých detí a ich vyjadrený názor pred kolíznym opatrovníkom a súdom, s poukazom na ich vek 17 a 15 rokov, rozumovú a vôľovú vyspelosť a to aj v kontexte celého vykonaného dokazovania považoval za autentický. Zohľadnil aj zdravotný stav maloletých detí, najmä maloletej K. (je sledovaná v onkologickej ambulancii) a v záujme maloletých detí nepovažoval za nevyhnutné, opakovaným vyšetrením u znalca, verifikovať ich vyjadrený názor vo vzťahu k rodičom a vystavovať ich tak aj ďalšej psychickej záťaži spojenej s vyšetrením u znalca a konfrontovaním s konaním rodičov v minulosti.

4. Po preukázaní naplnenia zákonných predpokladov pre pozbavenie rodičov ich rodičovských práv k maloletým deťom v celom rozsahu, zrušil náhradnú osobnú starostlivosť maloletých detí starou matkou X. D. a zároveň ju maloletým deťom ustanovil za poručníka, ktorá bude zabezpečovať ich výchovu, zastupovať ich a spravovať ich majetok namiesto rodičov. Konštatoval, že stará matka spĺňa zákonné predpoklady a o maloleté deti sa aj doposiaľ osobne stará. Konštatoval, že maloleté deti nevlastnia žiaden majetok. Vyživovaciu povinnosť rodičov voči maloletým deťom upravil v zmysle § 39 ods. 4, § 62 ods. 3 Zákona o rodine v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa osobitného zákona, v súlade so stanoviskom kolízneho opatrovníka, s poukazom na nemajetnosť rodičov, pričom pobyt matky nie je známy a otec je vo výkone trestu odňatia slobody. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej CMP).

5. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g), h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP) odvolanie otec, navrhujúc ho zmeniť a návrh zamietnuť alebo zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na spravodlivý súdny proces, jednak arbitrárnosťou a nedostatočným odôvodnením rozsudku, a tiež odmietnutím súdu ho osobne vypočuť (bol vypočutý iba dožiadaným súdom). Uviedol, že vo svojich podaniach nesúhlasil s konaním v jeho neprítomnosti, poukazujúc na nález ÚS SR sp.zn. II.ÚS/14/2001, sp.zn. II.ÚS/132/02, uznesenie KS v Bratislave sp.zn. 4Co/856/2014 zo dňa 16.12.2015. Argumentoval, že neexistujú skutkové a právne dôvody na pozbavenie ho rodičovských práv. Je si plne vedomý, že bol v roku 2016 uznaný za vinného zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby (podľa § 208 ods. 1 písm. a), b), ods. 2 písm. a) TZ formou spolupáchateľstva), kde poškodenými boli maloleté deti, za skutok, ktorý spáchal od roku 2007 do 24.03.2013, kedy maloletá W. mala 4 až 10 rokov a maloletá K. 2 až 8 rokov (dnes majú 17 a 15 rokov). Odsudzujúci rozsudok akceptoval dohodu o vine a treste, keď svoj čin priznal, ľutoval svoju vinu a súd zohľadnil jeho kajúcny postoj k spáchanému skutku a vymeral mu trest len 9 rokov a 6 mesiacov. Vo výkone trestu je od 6/2016, ktorý uplynie v 12/2025, kedy W. bude mať 22 a K. 20 rokov. Snahu prokuratúry pozbaviť ho rodičovských práv pred plnoletosťou detí označil za účelovú, na ktorú súd neprihliadol. Mal za to, že ide o snahu ubrať právo deťom, aby po dovŕšení plnoletosti samé rozhodli o svojich právach voči nemu. Prokuratúra mala pritom od skutku, resp. od trestného rozsudku dostatok času iniciovať takéhoto konania. Rozsudok mu predčasne zobral možnosť po návrate z výkonu trestu v 12/2025 napraviť vzťahy s dcérami (ktorý bude vo veľkom časovom odstupe od skutku, keď čas určite priaznivo vymazal alebo znížil pamäťové stopy dcér). Uviedol, že súd neprihliadol bez bližšieho odôvodnenia na jeho list doručený cestou právneho zástupcu na pojednávaní dňa 17.03.2021, v ktorom sľúbil nepriblížiť sa k dcéram po prepustení. Účelovosť návrhu prokuratúry je zrejماً aj z motívu podania, ktorým bol jeho návrh na úpravu styku s deťmi a informačnú povinnosť (konanie vedené pod sp.zn. 5P/34/2019). Svoj návrh však počas konania zredukoval len na informačnú povinnosť a následne sa voči zamietavému rozsudku zo dňa 14.09.2020 neodvolal, teda odpadla príčina prokuratúry zotrvať na návrhu v tejto veci. Namietal zamietnutie znaleckého dokazovania na zistenie skutočného postoja detí k nemu, ktorý môže ovplyvňovať stará matka, ktorá navyše vyjadrila obavy z dedenia jeho dlhov deťmi (pritom potomkovia podľa OZ môžu odmietnuť dedičstvo). Skutočnosť, že ho maloleté deti dočasne odmietajú a u starej matky majú zabezpečené podmienky pre zdravý vývin, nemôžu byť dostatočné na pozbavenie jeho rodičovských práv. Ak trestné právo pozná zmierňujúce prostriedky voči nemu ako páchatelovi zločinu podľa § 208 TZ, použité pri miernejšom treste, bol aj súd prvej inštancie povinný zvoliť miernejší postup prostriedkov rodinného práva a nie iba rigidne aplikovať § 38 ods. 4 Zákona o rodine. Prítom dcéry voči nemu po jeho prepustení v 12/2025 môžu využiť aj iné prostriedky právnej ochrany (súdom nariadený zákaz priblíženia, uloženia inej povinnosti, zdržania sa práv). Napádaný rozsudok poškodzuje najlepší záujem oboch detí, nesleduje ich právo na rodinný život, na zachovanie rodinných vzťahov, na starostlivosť rodičov, na osobný kontakt s rodičom a právo poznať svojho rodiča.

6. Okresná prokuratúra Pezinok navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako správny potvrdiť. Prvoinštančný súd dostatočne zistil skutkový stav a na základe vykonaného dokazovania zákonne rozhodol pri zohľadnení záujmov maloletých detí. Návrh bol, okrem iného, odôvodnený predovšetkým tým, že obaja rodičia boli právoplatne uznaní za vinných zo spáchania zločinu tyrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 2 písm. aj TZ formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona platného v čase spáchania skutku a odsúdení na nepodmienečné tresty odňatia slobody. Je teda nesporné, že rodičia v období od roku 2007 do 24.03.2013 intenzívne zneužívali rodičovskú zodpovednosť týraním svojich maloletých detí, spôsobovali im fyzické a psychické utrpenie, pričom dôsledky tohto ich správania sa u maloletých detí prejavujú doposiaľ, čo je potvrdené lekárskymi správami o zdravotnom stave detí, vyjadreniami orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ako aj vyjadreniami osoby, ktorej boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Okrem existencie zákonného predpokladu pre rozhodnutie o pozbavení rodičovských práv a to právoplatného rozhodnutia v trestnom konaní, bol podnetom na podanie návrhu aj poznatok o prebiehajúcom súdnom konaní o návrhu otca vo výkone trestu odňatia slobody, na úpravu práv a povinností k maloletým deťom, do ktorého prokuratúra taktiež realizovala vstupové oprávnenie. Maloleté deti opakovane a jednoznačne vyjadrili svoj názor, kedy už len samotná zmienka o rodičoch u nich vyvolávala a aj vyvoláva psychické napätie, stres, úzkosť, nepriaznivo vplýva na ich psychický a fyzický vývin a v neposlednom rade na ich zdravotný stav. Uviedla, že chráni záujem maloletých detí a monitoruje ich život odo dňa, kedy sa dozvedela o skutočnostiach, že voči nim bol páchaný trestný čin. Konanie otca považovala za účelové, rodičia o maloleté deti nikdy neprejavovali skutočný záujem.

7. Kolízny opatrovník navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v záujme maloletých detí ako vecne správny potvrdiť.

8. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu prokuratúry a kolízneho opatrovníka prostredníctvom právneho zástupcu, zotrval na svojich doposiaľ prezentovaných tvrdeniach, odvolacom návrhu, právnej a skutkovej argumentácii uvedenej v odvolaní. Vyjadrenie prokuratúry a kolízneho opatrovníka považoval za nedôvodné, ktoré nijako nespochybňujú jeho tvrdenia v zmysle jeho odvolania.

9. Odvolací súd preskúmal vec v ktorej nie je viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi podľa § 65, § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa 378 ods. 1, § 385 ods. 1, § 219 CSP, s verejným vyhlásením rozhodnutia podľa § 219 ods. 3 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie otca dôvodné nie je a rozsudok vo výrokoch I., II., III., IV. V. a VI., v časti týkajúcej sa toho času už plnoletej W. J., nar. XX.XX.XXXX, ktorými bol k menovanej otec pozbavený rodičovských práv, zrušená náhradná osobná starostlivosť, ustanovený poručník a tomuto bola určená povinnosť podávať súdu správu o výkone funkcie poručníka, matke a otcovi určená povinnosť platiť výživné k rukám poručníka, je potrebné zrušiť a konanie vo vzťahu k nej zastaviť.

10. Podľa čl. 3 ods.1 CMP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

11. Pokiaľ ide o odvolanie otca vo vzťahu k výrokom I. až VI. rozsudku, týkajúce sa W. J., nar. XX.XX.XXXX, odvolací súd bez ich vecného prejednania, dospel k záveru o potrebe ho zrušiť a konanie v tejto časti zastaviť. Dôvodom takéhoto postupu bolo nadobudnutie plnoletosti W. J. dňa 13.07.2021 v odvolacom konaní. Vzhľadom na uvedený právny stav v pomeroch účastníkov konania, odpadla potreba rozhodnúť o návrhu na pozbavenie rodičovských práv k plnoletému dieťaťu. Keďže ustanovenia civilného procesného práva nedávajú jasnú odpoveď na posudzovanú procesnú situáciu (ktorá nie je pokrytá výslovným textom procesného predpisu), kedy vo vzťahu k plnoletej W. J. neexistuje v čase rozhodovania odvolacieho súdu spôsobilý predmet odvolania, keď rodičovské práva rodičov k maloletým deťom zanikajú nadobudnutím ich plnoletosti, odvolací súd rozhodol podľa čl. 3. CMP, za analogického použitia § 370 ods. 2 CSP, prihliadajúc na istú mieru zhody v spôsobe rozhodnutia (v ktorom odvolací súd neposudzuje vecnú a právnu správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia).

12. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Ako prvoradá konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods. 1 CMP, § 380 ods. 2 CSP).

14. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia otázky zákonných dôvodov na pozbavenie rodičovských práv rodičov (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie k obom maloletým deťom), výsledky vykonaného dokazovania, vrátane otcom tvrdených skutočností a námietok správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. V odvolaní otca neboli uvedené žiadne nové skutkové okolnosti, ktoré by súd prvej inštancie nevzal do úvahy, alebo nové dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je postačujúce, splňajúce podmienky § 220 ods. 2 CSP, v ktorom sa vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami týkajúcimi sa predmetu konania a na základe ktorého podal otec, prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu právne kvalifikované odvolanie.

15. Odvolací súd nezistil v postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok odňatie možnosti otcovi konať pred súdom (§ 389 ods. 1 písm. b CSP) tým, že ho v konaní nevypočul osobne. V prvom rade je potrebné poukázať na to, že otec bol v konaní zastúpený právnym zástupcom, sám sa v liste právneho zástupcu zo dňa 26.05.2020 vyjadril, že nemá záujem sa pojednávať osobne zúčastniť, čo jeho právny zástupca tlmočil súdu na pojednávaní dňa 10.06.2020, s návrhom iba zväziť vypočutie otca pred súdom. Súd prvej inštancie následne nariadil výsluch otca prostredníctvom dožiadaného súdu a Okresný súd Trnava ho vykonal dňa 29.09.2020, za účasti tlmočníka z jazyka rumunského a v prítomnosti právneho zástupcu otca. Pred nariadením pojednávania súdom prvej inštancie na deň 17.03.2021, právny zástupca otca, ktorý predvolanie na pojednávanie prevzal dňa 07.01.2021, ani otec, ktorý upovedomenie o termíne pojednávania prevzal dňa 11.01.2021, vopred súdu neoznámili požiadavku opätovného výsluchu otca pred konajúcim súdom a dôvody takéhoto postupu. Právny zástupca otca na pojednávaní dňa 17.03.2021 súdu predložil list otca s jeho stanoviskom k prejednávanej veci, v závere ktorého bez bližšieho zdôvodnenia iba uviedol, že žiada o vypočutie konajúcim súdom. Zo zvukovej nahrávky z pojednávania súdu prvej inštancie dňa 17.03.2021 nevyplýva žiadne stanovisko právneho zástupcu otca, že otec trvá na svojej osobnej účasti a nesúhlasí (a z akých dôvodov) s prejednaním veci v jeho neprítomnosti. Postupom súdu prvej inštancie nedošlo k odňatiu možnosti otcovi konať pred súdom a porušenia práva na spravodlivý súdny proces, keď súd prvej inštancie v prítomnosti právneho zástupcu otca, po zabezpečení výsluchu otca prostredníctvom dožiadaného súdu, bez vopred súdu predloženej a zdôvodnenej požiadavky otca byť prítomný na pojednávaní konajúceho súdu, konal a rozhodol v jeho neprítomnosti. Na daný prípad nie je možné aplikovať otcom označené uznesenie KS v Bratislave sp.zn. 4Co/856/2014 zo dňa 16.12.2015, keď otec je v konaní riadne zastúpený právnym zástupcom a jeho procesné práva ako účastníka konania boli zachované.

16. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä:

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správa majetku maloletého dieťaťa.

17. Podľa § 38 ods. 4 Zákona o rodine, ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.

18. Odvolací súd zohľadňujúc skutočný stav vyplývajúci z vykonaného dokazovania sa zhodol so súdom prvej inštancie na tom, že návrh prokuratúry na pozbavenie rodičovských práv rodičov voči v tom čase obom maloletým deťom z pohľadu ochrany maloletých detí a ich záujmu, je plne dôvodný. Matka odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie nepodala, preto odvolací súd posudzoval s poukazom na zastavenie konania voči plnoletej W. J., správnosť rozhodnutia v časti pozbavenia rodičovských práv otca vo vzťahu k maloletej K. J..

19. V danom prejednávanom prípade bola jednoznačne splnená hmotnoprávna podmienka pre pozbavenie rodičovských práv otca v zmysle § 38 ods. 4 Zákona o rodine, na základe jeho preukázaného konania, že v období od roku 2007 do 24.03.2013 (spolu s matkou maloletých detí) intenzívne zneužíval rodičovské práva a povinnosti týraním maloletých detí, spôsobil im fyzické a psychické utrpenie (opakovaným bitím remeňom, palicou, varechou, po rukách, sedacích svaloch a chrbte, hasením cigariet na ich tele, trhaním vlasov, nútením ich hodiny kľačať, vulgárnym nadávaním, vyhrážaním, odopieraním spánku, zatváraním v tme). Dôsledky tohto konania sa u maloletej Nikolety prejavujú doposiaľ, maloletá má zhoršený psychický stav, pretrváva strach a obavy z otca, z nutnosti sa s ním stretávať alebo akokoľvek kontaktovať, v dôsledku útoku otca má maloletá závažné poškodenie zdravia, slepotu ľavého oka. Otec svoj skutok v celom rozsahu priznal, rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 22.06.2016, sp.zn. 1T/29/2016, bol právoplatne odsúdený za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby a bol mu uložený súhrnný trestu odňatia slobody vo výmere 9 rokov a 6 mesiacov.

20. Odvolací súd v zhode s prijatým právnym záverom súdu prvej inštancie udáva, že otec, vzhľadom na spôsob výkonu jeho rodičovských práv a povinností k maloletým deťom v minulosti, s poukazom na skutky ktorých sa na maloletých deťoch dopustil a pre ktoré bol odsúdený, neposkytuje žiadnu záruku, že môže svoje rodičovské práva vykonávať k prospechu maloletej. V tomto prípade ani odvolací súd nezistil, že by v záujme maloletej K. bolo, aby ju otec ako zákonný zástupca zastupoval, spravoval jej majetok a rozhodoval o podstatných otázkach výchovy a starostlivosti maloletej do nadobudnutia jej plnoletosti v zmysle § 28 ods. 1 Zákona o rodine. Intenzitu správania sa otca k maloletým deťom treba hodnotiť ako závažnú a zavinenú. V danom prípade ide o jediný účinný prostriedok ochrany dieťaťa a potreba jeho vykonania prevážila nad právom dieťaťa na zachovanie rodinných vzťahov a na osobný kontakt s otcom (iné práva dieťaťa napr. právo na rodinný život a na starostlivosť rodičov ani nie sú z dôvodu protiprávneho zavineného konania otca a výkonu trestu odňatia slobody uplatňované). O tom, že otec dostatočne v minulosti ani teraz nehľadá na blaho detí, svedčia aj jeho postupy a postoje nielen v predchádzajúcich konaniach týkajúcich sa starostlivosti súdu o v tom čase obe maloleté deti (súd v r. 2014 musel nariadiť ústavnú starostlivosť detí, nakoľko pre vyhrážky, fyzické napádanie a agresivitu otca voči rodinným príslušníkom sa deti nepodarilo umiestniť do rodiny, dožadovania sa styku s nimi vo výkone trestu odňatia slobody bez ohľadu na ich zdravotný stav, neprimeranú psychickú záťaž a nimi vyjadrený názor), ale aj aktuálne, neustále spochybňovanie názoru detí, dožadovanie sa ďalšej konfrontácie znaleckým dokazovaním, bez ohľadu na závery znalca v trestnom konaní o zistenom psychickom stave detí v dôsledku konania rodičov, či spochybňovanie aktuálnej starostlivosti starej matky.

21. V nadväznosti na odvolacie námietky otca odvolací súd udáva, že z pohľadu posúdenia zákonných dôvodov pre pozbavenie jeho rodičovských práv k maloletým deťom, aktuálne k maloletej K., je bez právneho významu jeho obrana, v akom čase pred plnoletosťou detí bol návrh podaný a ani okolnosť, že v čase jeho prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody (v 12/2025), budú obe plnoleté. Štát má povinnosť ochrany maloletého dieťaťa ako obeť domáceho násillia proti rodičovi, ktorý sa takéhoto skutku na ňom dopustil, a to tak v trestnoprávnej rovine ako aj z pohľadu využitia inštitútov rodinného práva. Správne prokuratúra v záujme ochrany detí v čase ich maloletosti návrh, ktorý je predmetom tohto konania podala, a to aj s poukazom na iniciovaný návrh otca na úpravu styku s maloletými deťmi vo výkone trestu odňatia slobody a informačnú povinnosť, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp.zn. 5P/34/2019 a zohľadňovala v tom čase zistený názor maloletých detí, ich pretrvávajúcu traumu ako následok rodičmi spôsobeného fyzického a psychického utrpenia, ktoré museli znášať až do ich vyňatia z rodinného prostredia v roku 2013. Pritom nie je relevantné, že sa otec v konaní sp.zn. 5P/34/2019 voči zamietajúcemu rozsudku neodvolal a vzal späť návrh na úpravu styku, keď svoje rodičovské práva môže voči deťom do ich plnoletosti uplatniť kedykoľvek. U maloletej K. doposiaľ pretrváva strach z otca, má vážne zdravotné problémy (onkologického podkladu) a cíti sa ako obeť násilného konania jej vlastných rodičov. Správne súd prvej inštancie neprihliadol na otcom neustále spochybňovanie vyjadreného názoru detí v ich veku 17 a 15 rokov a odvolávanie sa na plynutie času od spáchania skutku, čo mohlo podľa jeho názoru pamäťové stopy detí a dôsledky zážitej traumy zmenšiť, keď obe bezo zmeny opakovane vyjadrili, že si na všetko pamätajú, odmietajú akýkoľvek kontakt s otcom (aj aby mal ich fotografie a informácie o nich), pritom si nie sú vedomé akéhokoľvek ovplyvňovania starou matkou, ktorá im nahrádza rodičov a je ich oporou. Maloletá K., ktorá svoje stanovisko k veci prezentovala vo veku 15 rokov, si následky útoku otca v dôsledku ktorého utrpela zranenie oka s následnou slepotu, poniesie po celý život.

22. Nemožno sa stotožniť ani s argumentáciou otca, že návrh prokuratúry je účelový v snahe ubrať právo deťom po dovŕšení plnoletosti rozhodovať o svojom vzťahu k nemu, keďže pozbavenie rodičovských práv v dôsledku splnenia podmienok § 38 ods.4 Zákona o rodine, nemá na uvedené žiadny vplyv, rovnako nijako neovplyvní možnosti otca po návrate z výkonu trestu, kedy budú obe plnoleté, konsolidovať vzťahy s dcérami. Pokiaľ otec namietal, že súd osobitne nezohľadnil jeho list predložený prostredníctvom právneho zástupcu na pojednávaní dňa 17.03.2021, v ktorom vyjadril prísľub, že sa po prepustení z výkonu trestu k dcéram nepriblíži, odvolací súd dopĺňa, že uvedené nemalo a nemá žiadny vplyv na správne závery rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý v dôsledku ochrany detí pozbavil otca ako zákonného zástupcu maloleté deti zastupovať a rozhodovať o ich záležitostiach a uplatňovať svoje nároky voči maloletým deťom, vyplývajúce z jeho rodičovských práv na čas do ich plnoletosti. Odvolací súd sa zhodol so súdom prvej inštancie vychádzajúceho zo zisteného názoru maloletých detí, pri zohľadnení ich veku a rozumovej vyspelosti o zamietnutí návrhu otca na nariadenie znaleckého dokazovania (za účelom overenia, či deťmi prezentovaný postoj k nemu nie je ovplyvnený starou matkou), ako nadbytočné a nevhodné. Pokiaľ otec tvrdí, že svoj skutok ľutuje a svoje dcéry má úprimne rád, potom je v rozpore jeho neustále spochybňovanie ich názoru, psychického a zdravotného stavu, ale aj osobnej starostlivosti starej matky, ktorá starostlivosť o deti namiesto rodičov prevzala, vykonáva ju a to aj napriek minimálnej, resp. žiadnej finančnej participácie rodičov na ich výžive. Bez akéhokoľvek významu vo vzťahu k posúdeniu právnej otázky, ktorá je predmetom konania, je polemika otca, týkajúca sa vyjadrenej obavy starej matky z dopadu jeho dlhov na deti. Námieta, že dôvodom na zásah do jeho rodičovských práv nemôže byť iba zodpovedný výkon náhradnej osobnej starostlivosti o deti starou matkou, je rovnako neopodstatnená, keď túto skutkovú okolnosť súd prvej inštancie nezohľadňoval pri hodnotení existencie dôvodov pre pozbavenie rodičovských práv otca, ale posudzoval ju v kontexte potreby ustanovenia poručníka pre maloleté deti. Súd prvej inštancie preto v tejto súvislosti musel zamerať dokazovanie aj na výkon náhradnej osobnej starostlivosti starej matky o maloleté deti, vykonávanej na základe uznesenia Okresného súdu Pezinok č.k. 12P/418/2016-108 zo dňa 28.11.2017. Za správnu a dôvodnú nemožno považovať ani argumentáciu otca, že konajúci súd, rovnako ako súd v prípade jeho trestného konania (po priznaní a oľutovaní skutku), mal voľiť „miernejšie prostriedky rodinného práva na ochranu maloletých detí“, ktorých aplikácia v nadväznosti na správne zistený skutočný stav, plne zodpovedá zákonnej úprave. Ako obe dcéry po nadobudnutí plnoletosti napokon naložia so svojim vzťahom k otcovi, nie je predmetom právneho posúdenia vo vzťahu k dôvodom podaného návrhu prokuratúry.

23. S poukazom na všetky vyššie uvedené dôvody je rozhodnutie súdu prvej inštancie o pozbavení rodičovských práv otca k maloletej K. J. plne dôvodné a v jej záujme, správny je aj postup súdu prvej inštancie v zmysle § 39 ods. 2,3,4, § 56 ods.1, 2, § 58 Zákona o rodine o ustanovení poručníka maloletej, vymedzenie jeho práv a povinností a určenia povinnosti rodičom platiť na maloletú výživné.

24. Odvolací súd pri zohľadnení najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa ako prioritného kritéria pre rozhodovaciu činnosť súdu v konaní starostlivosti o maloleté deti rozhodnutie súdu prvej inštancie vo zvyšnej napadnutej časti týkajúcej sa maloletej K. J. ako správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP.

26. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).